

Самойленко Тетяна Григорівна,
старший викладач кафедри економіки ,
Сумський національний аграрний університет

РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ: ДОСВІД КРАЇН ЄС.

Структура сучасної світової економіки характеризується поєднанням великих і дрібних форм виробництва і, відповідно, великого і малого бізнесу в усіх сферах господарювання, в тому числі і у зовнішньоекономічних зв'язках.

Розвиток бізнесу за кордоном йде більш швидкими темпами, оскільки національні органи влади надають великого значення підприємствам малого бізнесу і здійснюють їх підтримку на регіональному рівні. Малий бізнес в розвинених країнах в даний час являє собою середній клас, який служить базою для стабільного розвитку економіки.

Основою комфортного середовища проживання і високого стандарту життя є міцна і стабільна економіка. Сильна економіка спирається на ліквідні підприємства, які створюють високий прибуток і сплачують податки [1].

У всьому світі малий бізнес є одним з найбільш ефективних інструментів самозайнятості населення, забезпечуючи при цьому значний внесок у ВВП країни, конкурентоспроможність на ринку товарів і послуг та раціональне використання ресурсів.

Сьогодні малі і середні підприємства - основа соціально-економічної моделі Європейського Союзу. Де налічується приблизно 23 мільйони дрібних і середніх підприємств, які забезпечують 70 відсотків зайнятості в приватному секторі, дають 57 відсотків загального обороту і 53 відсотки доданої вартості.

Національна політика в країнах-членах ЄС має на меті основою - регулювання і сприяння розвитку малого та середнього підприємництва та створення для нього режиму найбільшого сприяння, а змістом - створення

державними структурами економічних і правових умов і стимулів його успішного розвитку, а також вкладення в нього матеріальних і фінансових ресурсів на пільгових умовах.

В ЄС отримали розвиток дві форми державної підтримки:

- розробка довгострокових програм по малому і середньому підприємництву як основи законодавчої бази;
- включення малого і середнього підприємництва в рішення таких актуальних проблем, як поліпшення адміністративної і нормативної бази, фінансових і податкових умов, інформаційних послуг та розширення співробітництва, підвищення конкурентоспроможності та доступу до досліджень, інновацій, навчання [2].

Для здійснення державного регулювання в малому і середньому підприємстві спеціально розробляється і реалізується система цільових програм фінансового, інформаційного, технологічного, кадрового сприяння розвитку цього сектора економіки.

Малий і середній бізнес відіграє значну соціальну роль в зниженні рівня безробіття, створення нових робочих місць в цілому в Європейському Союзі, і особливо в економічно відсталих регіонах. Малі підприємства надають заповзятим людям прекрасну можливість реалізувати свої творчі можливості і ініціативу. Також варто особливо підкреслити виключно важливу роль підприємств малого та середнього бізнесу (далі МСБ) в розвитку науково-технічного прогресу. Малий бізнес швидше вбирає нові віяння НТП, так як він більш пристосований для впровадження унікальних виробів, швидше і дешевше переозброюється технічно, вимагає менше капіталовкладень і забезпечує їх прискорену окупність, - все це створює конкурентні переваги і більший комерційний ефект від використання будь-яких інновацій.

Саме тому уряди країн - членів ЄС всіляко стимулюють створення і діяльність малих і середніх підприємств, що діють в різних сферах економіки і спеціалізуються на виробництві найрізноманітніших товарів і наданні широкого спектру послуг [3].

Межі МП залежать від законодавчо встановлених державними органами або іншими представницькими організаціями критеріїв (показників), що конституюють сутність цього поняття. Виходячи зі світової та вітчизняної практики, основним критерієм, на основі якого підприємства (організації) різних організаційно-правових форм відносяться до суб'єктів МП, є середня чисельність працівників, зайнятих за звітний період на підприємстві (організації). Поряд із середньою чисельністю персоналу критеріями віднесення до суб'єктів МП є обсяг обороту (прибутку, доходу), величина активів, розмір статутного капіталу та ін. За даними Світового банку, загальне число показників, за якими підприємства визнаються суб'єктами МП, перевищує 50.

Різні критерії віднесення підприємств до категорії малих використовують і країни, які входять в ЄС. Відмінності не тільки по країнах, але і по галузях економіки. Так, наприклад, у Франції, підприємства з числом зайнятих понад 200 чоловік, в сільському господарстві і харчовій промисловості, вважаються великими, в той час як в галузях які виробляють обладнання, до категорії малих відносяться підприємства з числом зайнятих до 500 чоловік [4].

Всупереч усталеним стереотипам, опорою німецької економіки служать не автомобільні гіганти, великі енергетичні, хімічні або металургійні концерни, а малі та середні підприємства. Саме такі фірми і фірмочки становлять 99,7 відсотка всіх комерційних підприємств ФРН. На них зайнято понад 70 відсотків працюючих жителів країни, а частка малого та середнього бізнесу в сукупному ВВП Німеччини становить 46,7 відсотка. В абсолютних цифрах це 3,4 мільйона підприємств, 20,4 мільйона зайнятих і 1 мільйон 360 тисяч учнів, які освоюють професію.

Підтримка малого і середнього бізнесу, який в Німеччині називають "середнім станом", давно стала одним з основних пріоритетів економічної політики уряду, які б партії його ні формували. У ФРН розуміють: чим більше на ринку комерційних структур, тим здоровіше конкуренція [5].

Література:

1. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики [Електронний ресурс] / З.С. Варналій. – 4-те вид., стер. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2008. – 302с. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/ekonomika/male_pidpriyemnitstvo_-_varnaliy_zs/
2. Гиниятулин А.Р. Правовое регулирование деятельности субъектов малого и среднего предпринимательства в зарубежных странах / А.Р. Гиниятулин // Евразийский юридический журнал. – 2012. – № 10 (53).
3. Поліщук Г.О. Державна підтримка розвитку малого підприємництва: вітчизняний та зарубіжний досвід [Електронний ресурс] / Г.О. Поліщук // Актуальні проблеми державного управління. – 2017. – № 1 (51). – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/ebook/apdu/2017-1/doc/6/03.pdf>
4. Винниченко В.В. Визначення суб'єктів малого і середнього підприємництва за законодавством України // Молодіжний науковий вісник Української академії банківської справи НБУ: Серія : “Юридичні науки” : збірник наукових праць студентів, магістрантів та молодих вчених. – № 2 (3). – Суми: УАБС НБУ, 2012. – 107 – 112 с.
5. Никита Жолквер. Малый и средний бизнес остается фундаментом немецкой экономики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dw.com/ru>